

‘Als leider ben je onderdeel van het team’

Als bergbeklimmer en expeditieleider stond Katja Staartjes fysiek en mentaal voor vele moeilijke opgaven. Hierdoor leerde zij belangrijke lessen op het gebied van leiderschap, teamgeest en omgaan met tegenslagen. Lessen die allemaal te vertalen zijn naar de eerstelijnszorgpraktijk.

Katja Staartjes in het kort

Katja Staartjes is een van Nederlands meest succesvolle bergbeklimmers. Zij beklom een aantal toppen hoger dan 8000 meter, waaronder de Mount Everest als eerste Nederlandse vrouw. Katja leidde daarnaast enkele expedities in het hooggebergte en volbracht verder de Upper Great Himalaya Trail, een extreme bergtocht van 2000 km door de Nepalese Himalaya. Eerder deed zij uitgebreide managementervaring op in zowel het bedrijfsleven als de publieke sector.

Wat is onmisbaar voor een goede samenwerking in een team?

“Het is cruciaal om een gemeenschappelijk doel te hebben en het commitment om hier allen voor te gaan. Dat betekent dat dit gezamenlijke doel voorop moet staan, boven ieders persoonlijke doel, en dus moet je je ego opzij kunnen zetten als dat nodig is. Dat geldt tijdens een expeditie natuurlijk in extreme vorm, maar ook voor een team binnen een

organisatie. Daarna is het van belang dat je dat doel niet meer uit het oog verliest. Als je als team of als teamlid de focus niet kunt houden, gaat het zeker niet lukken. Verder denk ik dat onderling vertrouwen onmisbaar is bij goede samenwerking.”

Hoe creëer je zo’n team?

“Eerst moet je keuzes maken. Je kan je simpelweg niet op alles tegelijk richten. Daarnaast moet iedereen in het team bereid zijn om elkaar te helpen. Ik ben ervan overtuigd dat het goed is om personen met verschillende eigenschappen en kwaliteiten in een team te hebben. Dezelfde karakters gaan vroeg of laat botsen waar verschillende karakters elkaar juist gaan aanvullen. Zo ben ik een perfectionist met aandacht voor details. Dat heeft voordelen, maar ook nadelen. Ik kijk soms teveel terug in plaats van vooruit, zeker als iets niet helemaal goed gaat. Dat is voor de sfeer niet altijd bevorderlijk. Het is dan fijn als iemand humor kan inbrengen en daarmee relativeert. Mijn man, met wie ik praktisch altijd samen klim, is daar goed in. Juist omdat we zo verschillend zijn, vormen we samen een sterk duo.

Ook is het van belang dat het team met tegenslag kan omgaan. Dat begint bij het accepteren van de situatie en vervolgens kijken naar hoe hier het beste mee om te gaan. Je moet dan over veerkracht en flexibiliteit beschikken. Juist bij tegenwind word je geconfronteerd met je intrinsieke motivatie. Als die echt ontbreekt, is het de vraag of je niet beter kunt stoppen. In een expeditie is die keuze misschien wat sneller gemaakt: dan gaat diegene terug of blijft achter in het basiskamp. In een organisatie doe je dat minder snel want je leeft minder op het scherpst van de snede en je moddert vaak nog even aan in de hoop dat het vanzelf goed komt. Maar eigenlijk moet je ook daar in actie komen, oftewel: een en ander bespreekbaar maken. Als dat niet helpt, dan zal je diegene uiteindelijk moeten vervangen.”

Hoe belangrijk is de leider van een team?

“Laat ik als eerste zeggen dat iedereen in het team belangrijk is, ieder vanuit de eigen rol. Dus ook de ondersteuners, die meestal niet de credits krijgen. De leider houdt wel altijd de eindverantwoordelijkheid, ook in een expeditie, maar dat betekent niet dat diegene ook altijd de leiding heeft of het voortouw neemt. Dat kan per situatie verschillen en hangt af van expertise en eigenschappen van de individuele teamleden. Dit kan natuurlijk ook gelden binnen een organisatie.”

Ben jij een natuurlijk leider?

“Nee, dat geloof ik niet. Ik heb wel veel management-ervaring opgedaan in zowel kleine als grote organisaties en ben een regelaar, maar een echte leider? Ik heb me in mijn persoonlijke leiderschap ontwikkeld door het bergbeklimmen maar ik ben van nature in een groep niet erg dominant en ben meestal niet de koersbepaler. Doordat ik deel heb genomen aan een paar expedities waarbij de teamgeest niet optimaal was, ben ik een en ander zelf gaan opzetten. Met de ervaring van de eerdere expedities durfde ik dat aan. Gaandeweg ontwikkelde ik mijn leiderschap.”

Wat is het belangrijkste dat de bergen jou hebben geleerd?

‘Een expeditie is net het leven in een notendop’

“Ik heb mezelf leren kennen in de bergen: mijn valkuilen en mijn grenzen. Je leeft continu op het scherpst van de snede en dat maakt een expeditie tot het leven in een notendop. Ik kan afstand nemen in de bergen want je hebt er letterlijk en figuurlijk overzicht. Je bent intens verbonden met jezelf en elkaar. Dat maakt me gelukkig.”

Susanne Morren

Op 11 mei 2017 geeft Katja Staartjes tijdens de Dag van de Praktijkmanager een inspirerende sessie over hoe je samen aan de top komt. Met indrukwekkende beelden word je meegenomen naar de hoogste bergtoppen ter wereld. Aan de hand van een sprekend voorbeeld leer je alles over samenwerking, omgaan met tegenslagen en het leveren van een topprestatie. Kijk op www.pmdag.nl voor meer informatie.

Katja Staartjes beklimt met haar team de Dhaulagiri in Nepal.